

ЛЮБОВ ПО ВРЕМЕ НА КОРОНАВИРУС

Неизбежно е: мирисът на бистра вода винаги ми напомня искреността на възможната любов.

Тя е онази обич и грижа, с която майка ми ме е потапяла в топлите води на синьото корито в първия ни дом. От този дом, в „експерименталната” част на Горубляне, на едва няколкостотин метра от тънкия, незнаен приток на Искъра и на няколко километра от жълтите павета на София.

Възможната любов е онази обич и предпазливост, с която татко ме къпеше с надолу главата под душовете на ахтополския лагер, цъфнал като смокиня върху скалите на най-северния нос, когато бях на 5. Пътувахме винаги с нощния влак до Бургас и после хващяхме някоя ранно-сутрешна маршрутка на няколко метра от централната гара. Ахтопол, градът на любовта, остана в сърцето ми със соления мирис на бурното Черно море.

Тази обич е обичта на баба, която едно време наливала планинската вода от извора в местността Дружба до Враца в старите стомни на своите баби. Със същата обич тя все така ми подава по някоя по-лека туба и с усмивка ме насърчава: „ще я занесеш до къщата, нали?”. А къщата ни е на километър от извора и на метри от obroka. Местните легенди смирено нашепват, че там е загинал някой от четниците на Ботев.

Тази чиста и нежна като вода роднинска любов е обичта на дядо, който ме теглеше през преспите сняг в любимата ми червена шейна из Горублянското поле, чиято съдба все още не е изяснена. Аз от 15 години не мога да се побера в шейната, но полето и крехкия приток на Искър са си същите като тогава: малки, ала дарени с безтегловната вечност на знайните поляни и тънките поточета вода, по които глупостта изхвърля строителни и неразградими отпадъци от разградими човешки строежи.

Помня твърде добре и Перловска река, която на 15 нарекох „моята Магдалена”, задето ме срещаше като в прочутата книга на Маркес със стари и нови любови из двора и околностите на любимите ми училища-институции на „Султан Тепе” 1 - едва на метри от Военна академия.

Не бях добра по география и твърде късно разбрах, че всички важни реки в живота ми са всъщност притоци на Искъра - моята истинска „Магдалена”.

Когато преди 8 години прочетох за пръв път „Любов по време на холера”, нямах идея какъв ще бъде светът през 2020-та година и че отново ще му се наложи да изпита дрезгавия вкус на всестранната епидемия, която идейно се нарече „коронавирус”.

В книгата нобеловия лауреат Габо - както го наричат латиноамериканците - умело описва историята на Фермина Даса и Флорентино Ариса в разгара на болестта на 19. век: двама влюбени, които взаимно си губят следите из бреговете на колумбийската река Магдалена, за да ги намират и загубват отново и отново. И все пак в края на безкрайната история двамата се озовават, всеки от тях преминал 80-те си години, на един и същ кораб, плаващ из водите, които някога били единственият път от карибското крайбрежие до сегашната столица Богота. Историята на конкистадорите обаче е друга история за друг вид любов и за нея е писано вече твърде много в някои отдавнашни пътеписи.

И за Искъра е писано толкова много и безкрайно. Патриархът на българската литература още през първите години на 20. век като един своеобразен литературен отец засвидетелствува чрез словото си исторически местности по дефилето, личности и дела.

Някъде там, до Очин дол и преди гара Елисейна е паметникът на Дядо Йоцо, който ме гледа със слепите си очи и вижда през мен къртовския труд на родове и строеве, изваял пътя на влака през дефилето. Този път - труден, тежък, но благодатен - се оказва и пътят на сърцето ми, което толкова пъти вече ме води към Мездра. Дядо все така загадъчно се усмихва, когато кажа, че ще пътувам до там и леко насмешливо промърморва: „А, ходи на Мездралево, че е малко наляво”. Да, дядо, малко е наляво, като сърцето ми.

Той е израсъл в Староселци, област Плевен, но се държи като да е от Враца, тъй като баба ми след като се родила под някакви шипкови храсти в Очин дол през 1949-та година, заживяла в града под Вола с двамата си

брата и прабаба ми Гена. А и нали, както гласи народната поговорка, „откъдето е жената, оттам е родата”.

От една друга баба от Лютиброд случих да разбере, че всъщност истинският Дядо Йоцо е именно от селото, край което се издигат „Ритлите”. Някъде там, около Черепишкия манастир, може би още броди баба Илийца и търси най-тесния участък на Искъра, за да пренесе по ладията на спасението клетия четник, умиращ в името на българската свобода...

Истината е, че всеки път, когато тръгвам към Мездра, не знам какво да очаквам. Дали ще видя Калето – короната, която кичи града с римските си укрепления? Или ще карам колело до язовир Върбешница, все по-пресъхващ и ничий... Дали ще се влюбя като през зимата на 2018-та наново и с нов плам в града, в хората, в човека... Дали сърцето ми ще понесе още една раздяла, още едно „до скоро”, още едно „лек път”... И може би именно в тези раздели всички влюбени е добре да се сетят за думите на героинята Трансито Ариса: „Използуй сега, докато си млад, да изстрадаш всичко, което можеш, че тия неща не траят цял живот.”

Да, по-миналия 30 ноември, петък можеше да е като всеки друг ден. Но тогава за пръв път си тръгнах от града, в който всеки четвъртък е пазарен празник, с разбито на ледени стърготини сърце.

Пътническият влак на 14:45 потегли плахо, подмина в тръст Калето и все по-бързо се заотдалечава, а аз заплаках като бебе, сякаш майка ми ме е изпуснала в някакво житейско корито без бряг. Помня, че слушах последната песен на Мария Нейкова „Ще ти говоря за любов, а ти сънувай”, която отекваше в мислите ми и в цялото ми същество като колелата на влака по замръзналите релси: с плавност и нежна ритмичност, но и с усилие и тежко задъхване – точно така, както заричавах аз в най-емоционалните моменти на многогодишния си плач.

Гледах снега, покрил Искърското дефилето като купол - черква... Снимах, за да забравя колко и какво ми липсва... Сега пиша, за да спомням любовта.

Някъде след Лакатник сърцето ми затуптя в свойствения си ритъм и сълзите ми – бистри и искрени като водата и снега – се увенчаха с една плаха усмивка: слънцето беше изгряло.

Днес, на 1-ви март, 2020-та година, повече от 12 месеца по-късно, отново тръгнах от Враца за София. През Мездра. С пътническия влак на 14:10, чийто билет за учащи и пенсионери е 2 лева и 85 стотинки. Колкото 2 хляба или половин кутия цигари.

Този път не снимах много, престоят в Мездра мина без мъчни сълзи именно защото сърцето е като водата и се учи на всякаква любов: далечна, камениста, тежка, песъчлива... А може би и защото покрай короните на вируса Ковид 19 пътниците позабравиха да свалят мантиите си на страници във влаковете и да се заговарят като първи приятели.

Когато наближихме София, снимах Луково, защото някъде там моят праядо Тодор, участвал в Първата световна война като танкист, имал къща. Снимах раждащия се над софийското поле залез. Но не снимах себе си, защото не искам да се помня в миговете на завръщане, на залез... А в тези на изгрев.

И тогава, и сега, и винаги отново и постоянно се сещам за въображението, моят изящен спътник в това безкрайно пътуване по Искъра.

По някое време, приближили София, този странник ще се огледа в очите ми и ще попита:

– Коя си ти?

– Адриана – всеки път ще отговарям аз.

– От къде си? – ще се прокашля той.

– От София – горделиво ще казвам аз. Той нетърпеливо ще пита винаги:

– Къде отиваш?

– В София.

– А после?

– По някое време пак ще се върна във Враца.

– А в Мездра, откъдето се качи?

– Със сигурност.

Тогава моят любим спътник ще попита с нежната си усмивка на бродник по земята:

– Мила Адриана, докога мислиш, че ще продължи това дяволско отиване и връщане?

А аз с усмивка на лице и щастлива мъка в душата всеки път ще му казвам:

– Завинаги.

Защото само любовта е безсрочно пътуване без начало и край. Дълготрайна разходка и скитане из полите на гордостта, из поляните на смирението, из скалите на завистта, по билата на дълготърпеливостта. Защото „любовта никога не отпада”, както знае и Флорентина Ариса, чакал своята любима „петдесет и три години, седем месеца и единадесет дни заедно с нощите им”... Дори когато нямаш път към любимата, дори когато нямам влак за любимия.

И моята любов като всякоя друга истинска се оказа едно безкрайно пътуване към себе си и към него...

Във влака.

Край Искъра.

В дефилето на свободата.